

Beskattet og ubeskyttet

Refleksioner over sexarbejde og sexarbejdervilkår

Af Camilla Brokholm Pedersen

Ph.d.-stipendiat ved afdeling for teologi, Aarhus Universitet

"In the elite circles of the media, NGOs and top universities, repeating a phrase such as 'sex work is work' confers status of the speaker. It suggests an admirable open-mindedness, a rebellious attitude towards bourgeois sexual norms."

Sådan skriver den britiske journalist Louise Perry i sin debatbog *The Case against the Sexual Revolution* (2022, s. 146f), hvori hun gør op med den herskende seksualmoral, der ifølge hende dikteres af den moderne feminisme. Denne påstand om, at brugen af slagordet "sex work is work" skulle være en statusmarkør for eliten, satte en række tanker i gang hos mig angående den offentlige diskurs og lovgivning vedrørende sexarbejde og kalder på en række indvendinger. Derfor vil jeg i dette essay kaste et blik på parolen "sex work is work" og baggrunden for denne terminologi. Jeg vil reflektere over arbejdet i sexarbejde samt forholde mig til nogle af de politiske stemmer, som argumenterer for, at sexarbejde *ikke* er arbejde men udnyttelse og fornedrelse af kvinder, og derfor også kalder sexarbejde for *prostitution*. Derefter vil jeg optegne de nuværende arbejdsvilkår, som sexarbejdere er underlagt ud fra den danske lovgivning på området. Hertil vil jeg reflektere over, hvilke negative konsekvenser denne lovgivning og den dertilhørende sociale indstilling har på sexarbejde, samt hvorfor rettigheder er et bedre redskab end

kriminalisering, hvis det, man ønsker, er at sikre og forbedre sexarbejderen liv.

"Sex work is work"

Betegnelsen "sexarbejde" og slagordet "sex work is work" er ikke så ny endda. Disse blev gradvist udbredt i løbet af 1970'erne og 1980'erne, hvor amerikanske sexarbejdere begyndte at organisere sig og oprettede organisationer som f.eks. COYOTE (Call Off Your Old Tired Ethics), the PROS Network (Providers and Resources Offering services to Sex workers) og Maggie's (Bruckert et al., 2013, s. 57). En fælles målsætning for organisationerne var at bekæmpe stigmatisering, vold og chikane rettet mod sexarbejdere, samt skabe et sikkert rum, hvor sexarbejdere kunne samles for at dele viden og erfaringer. For at fremme denne dagsorden ændrede de deres fagterminologi og erstattede "prostituering" med "sexarbejder" (ibid). Dette skyldes, at betegnelsen "prostituering" ofte er forbundet med fordomme, såsom at prostituerede typisk er involveret i kriminalitet, er smittespredere for seksygdomme og ofte har psykiske lidelser (ibid., 71f; Hulusjö 2013, s. 96f). I mødet med sådanne fordomme og stigmatisering kan det være en udfordring at bevare ens selvværd intakt (Weitzer 2023, s. 26), så for at modvirke disse fordomme blev den mere positive betegnelse

"sexarbejde" indført. At betegne sexarbejde som arbejde bør derfor ikke opfattes som et forsøg på at cementere nogle individers status over andre, som Perry hævder. Derimod er det et sprogligt redskab til at nedbryde stigma.

Herhjemme i Danmark forenede en lille gruppe sexarbejdere sig i 2008 og oprettede Sexarbejdernes Interesse Organisation (SIO), hvis mærkesag fortsat er, at sexarbejde skal anerkendes som et legalt erhverv på linje med andre tertiære erhverv. Derfor arbejder SIO også ihærdigt for, at sexarbejdere skal involveres mere i debatter og beslutningsprocesser, der vedrører sexarbejde, hvilket kommer til udtryk i mottoet "Intet om os – uden os" (SIO, 2008). At se sexarbejdere som *fagfolk* er altså en grundtanke hos SIO, hvorfor organisationen også kæmper for, at samfundet anerkender sexarbejde som et individuelt og velfunderet valg, uanset hvilken bevæggrund den enkelte sexarbejder måtte have haft for træde ind i erhvervet. Nogle kan f.eks. være motiveret primært af lyst og nysgerrighed, mens andre vælger det udelukkende af økonomiske årsager. Endnu andre kan gå ind i faget af begge bevæggrunde (VIVE, 2021, s. 115ff).

Ikke sjældent kan man dog støde på et noget anderledes syn på sexarbejde. Nemlig når det bestrides, at sexarbejde er "rigtigt" arbejde, og at sexarbejdere har truffet et selvstændigt valg om at gå ind i branchen. Førnævnte Perry repræsenterer en sådan holdning. Hun fastslår kategorisk, "prostitution has never been a matter of personal choice or female empowerment" (Perry, 2022, s. 138. Min kursiv). Hun understøtter denne påstand med sin egen observation om, at den "prostituerede klasse" består af kvinder, der ikke har andre muligheder end at prostituere sig for at overleve (ibid., s. 139). Perrys afvisning af sexarbejders agens og oplevelse af *empowerment* negligerer den skjulte handlekraft bag ønsket om økonomisk forbedring samt det faktum, at mange sexarbejdere oplever styrket selvtilid gennem deres arbejde. Dette ses eksempelvis, når kunder giver anerkendelse, eller når sexarbejders økonomiske situation forbedres, hvilket øger deres selvbestemmelse og muligheder for at løfte sig selv og deres familier ud af fattigdom (Weitzer, 2023, s.

25f; VIVE, 2021, s. 119; 126; Hulusjö, 2013, a. 55f; Plambech, 2023, s. 5f).

En lignende argumentation blev anvendt i en dansk kontekst i 2019, da daværende social- og indenrigsminister Astrid Kragh nedlagde en tværministeriel arbejdsgruppe, som havde til hensigt at undersøge, hvordan sexarbejders arbejdsforhold kunne forbedres (Danielsen & Larsen, 2019). Kraghs og socialdemokratiets argument for at nedlægge arbejdsgruppen var, at man ikke ønskede at føre en socialpolitik med en devise om, at sexarbejde er arbejde (Kragh, 2019). Kragh mener nemlig, at vi bør betegne salg af seksuelle ydelser som ren og skær prostitution (i den betydning jeg har skitseret foroven), hvilket tydeligt indikerer hendes ønske om, at samfundet bør forstå denne praksis som udnyttelse af kvinder, der nødvendigvis sælger sex af nød og ikke af lyst. Ifølge Kragh, er den optimale politiske tilgang derfor også at implementere exitprogrammer frem for at forbedre sexarbejders rettigheder og sikkerhed, for hun mener, at det at kalde prostitution for arbejde er "en underlig forskønnelse af en brutal branche" (2019).

Hensigten bag betegnelsen "sexarbejde" og slagordet "sex work is work" har dog aldrig været at forskønne sexarbejde, selvom det ofte forstås sådan af fagets kritikere. Formålet med terminologien er derimod at udfordre førnævnte fordomme om sexarbejde og samfundets tendens til at forvise seksualiteten til den private sfære samt fremme refleksion over forholdet mellem sex og arbejde (Bruckert et al., 2013, s. 57). Mange, inklusiv jeg selv, bruger denne terminologi til at betone, at sexarbejdere har en professionel tilgang til deres arbejde, og at de fortjener den samme beskyttelse og sikkerhed som arbejdstagere i andre brancher. Terminologien er således knyttet til et politisk mål om at skifte fokus væk fra stigmatisering og kriminalisering af erhvervet til i stedet etablere en respektfuld anerkendelse af sexarbejders fag. Derudover bruges denne terminologi også til at betone, at sexarbejders integritet (og/eller mentale helbred) ikke *nødvendigvis* lider skade ved at sælge seksuelle ydelser. Nogle lider desværre overlast, og det må man naturligvis ikke bagatellisere. Dette vender jeg også tilbage til. Inden vi når dertil,

vil jeg dog først udfolde, hvori arbejdet i sexarbejde består. Jeg tror nemlig, at det er vigtigt at forstå, at sexarbejde ikke kan reduceres til en passiv, kropslig stillen-sig-til-rådighed overfor kunderne.

Sexarbejde fordrer evner inden for kommunikation og konfliktløsning, hvilket gør det sammenligneligt med andre job i servicesektoren. I sexarbejde er det nemlig også de interpersonelle færdigheder, der står i centrum, da de spiller en afgørende rolle i at opretholde positive interaktioner med kunderne (Bruckert et al., 2013, s. 61). Ligesom massører, frisører, SOSU'er, terapeuter, pædagoger, tjenere og lignende besidder eller udvikler sexarbejdere ofte gode evner til at være sociale og til at interagere med mange typer af mennesker. En væsentlig del af deres arbejde består i at kunne aflæse kunder og sætte sig ind i deres lyst og behov. Derudover tilegnes og udvikles evnen til at vurdere og handle i udfordrende eller risikable situationer, hvis der opstår konflikt med kunden (Hulusjö, 2013, s. 278ff; 292f). At kunne lede en interaktion, hvor man både skal etablere sin autoritet og opretholder en tillidsfuld og behagelig stemning med kunden, kræver dygtighed.

Derudover er der naturligvis også en ganske særlig kropslig dimension i sexarbejde, som skal kombineres med de interpersonelle evner. Dette forhold præciserer den amerikanske journalist og forfatter Melissa Gira Grant, idet hun opsummerer sexarbejde således: "Acting as if we share our customer's desires is the work of sex work" (Grant, 2014, s. 86). Her er det vigtigt at understrege, at selvom der er en vis grad af skuespil involveret i sexarbejde, betyder det ikke, at det er bedrag eller snyd. Essensen af sexarbejde er nemlig, at kunden køber en *performance* fra sexarbejderen, hvorfor det kræver en åbenhed over for forskellige former for lyst og en professionel anvendelse af denne åbenhed.

Dertil kommer også, at nogle kunder blot ønsker nærvær og samtale, hvor det at udvise sympati inden for en professionel ramme også er en kerneydelse for mange sexarbejdere. Dette aspekt ved sexarbejde fremhæver sociolog Anna Hulusjös i sin doktorafhandling *The multiplicities of prostitution experience. Narratives about power and resistance* (2013), hvor hun bl.a. interviewer

sexarbejderen Maria, som fortæller: "I think some of them [the customers] just feel lonely really. You buy a little company, intimacy" (Hulusjö, 2013, s. 241). Ligeledes beretter sexarbejderen Sonja, at "[some] are starved for touch and comments and praise for their bodies and all these things (...) They want what they don't have otherwise, and sometimes it's some special kind of sex but sometimes it's just to be seen and held" (ibid., s. 242). Den professionelle sympati kan manifestere sig ved at man lytter, giver fysisk kontakt, opmuntrer og giver komplimenter eller deler sine personlige perspektiver. Disse omsorgsfulde eller sågar terapeutiske aspekter ved sexarbejde og de positive oplevelser, der kan være forbundet ved at yde følelsesmæssig støtte, bliver desværre ofte overset i debatten om sexarbejde (se mere hos Weitzer, 2023, s. 23ff).

Sexarbejde adskiller sig naturligvis markant fra andre tertiære job, idet man skal forholde sig aktivt (og positivt) til andres seksuelle ønsker og involvere sin egen krop i disse. Jeg forstår derfor også sagtens, at mange kan føle, at netop denne kropslige og seksuelle dimension gør sexarbejde usammenligneligt med andre tertiære erhverv. Alligevel vil jeg nu fastholde, at disse karakteristika ved sexarbejde ikke forhindrer sexarbejde i at blive anerkendt som arbejde, for som Grant præcis formulerer det: "To insist that sex work is work is also to affirm there is a difference between sexualized form of labor and sexuality itself" (Grant, 2014, s. 91). Jeg finder denne sondring mellem seksualitet i sig selv og sexarbejde meget nyttig, for den tydeliggør, at der generelt hersker en kvalitativ forskel på den seksualitet, som sexarbejdere udlever i professionelle og private sammenhænge.

Sexarbejde-terminologien understøtter altså sexarbejderes erfaring af, at "arbejdssex" og "privatsex" tilhører hver sin sfære, hvilket udfordrer den stereotype opfattelse, at kunden køber sig adgang til sexarbejderens (private) seksualitet (se også Bruckert et al., 2013, s. 71). Denne opfattelse kender jeg også fra mig selv, for som de fleste andre er jeg også opdraget med fortællingen om, at prostituerede (for det hedder de jo i den fortælling) oftest er misbrugere, hjemløse eller på anden måde har slået sig på livet, og derfor er nødsaget til at sælge det eneste de ejer, nemlig dem selv og

deres seksualitet. Af den grund var tanken om, at nogen *frivilligt* ville ernære sig som sexarbejdere fremmed i mange år. Sidenhen har jeg dog gennem talrige samtaler og studier lært, at sexarbejde er meget mere komplekst. Ofte ligger der megen handlekraft og refleksion bag beslutningen om at gå ind i branchen, især når målet er at bryde ud af trange vilkår (her er der mange vidnesbyrd at hente hos Plambech (2023)). Det er især i tilfælde, hvor denne målsætning opnås, at sexarbejdere kan opleve en følelse af *empowerment* gennem deres arbejde. Men dette aspekt overses ofte, hvis man fastholder fortællingen om, at dem, der sælger sex, er ydmygede og sårede.

Ønsket om arbejderrettigheder og afkriminalisering

At betragte og behandle sexarbejde som et erhverv kan desuden hjælpe til bedre at skelne mellem overgreb og legitime arbejdsforhold i sexindustrien (Grant, 2014, s. 22; Bruckert et al., 2013, s. 13ff). Det kan nemlig være vanskeligt at identificere overgreb og grænseoverskridende adfærd, hvis hele sexarbejderens tilværelse opfattes som voldelig, hvilket det ofte gøres af de sædvanlige kritikere. Dette belyses også af antropolog Sine Plambech i hendes bog *Global Sex* (2023), hvor hun indsigtfuldt beskriver livssituationerne for en række thailandske og nigerianske kvinder, der kæmper for et bedre liv ved at sælge sex. Hun skriver f.eks. om den nigerianske kvinde Chika, som i 2011 rejste til Italien og arbejdede som sexarbejder, så hun kunne sende penge hjem og få sine børn i skole (Plambech, 2023, s. 84). Men en dag, hvor hun var på arbejde, blev hun voldtaget af fem mænd og herefter smidt på en mark, hvor hun blev fundet livløs af en hundelufter. Da hun fortalte politiet om voldtægtsmændene, samt at hun skyldte penge og altså befandt sig i en sårbar situation, håbede hun på at få hjælp af politiet og de sociale myndigheder. Men "hjælpen" viste sig at være en udvisning. Politiets konklusion var nemlig, at hun var kommet til Italien for at sælge sex imod sin vilje og altså var offer for trafficking – selvom dette ikke var hendes egen oplevelse (ibid.). Som en

lille trøst fik Chika lovning på en sum penge til at klare sig for, men pengene kom først et halvt år efter hjemkomsten, og i den tid havde Chika måtte gældsætte sig yderligere for at overleve (ibid.). Denne beretning tydeliggør, hvordan enkeltstående voldshandlinger ofte bliver brugt som belæg for påstanden om, at hele sexarbejderens arbejdsliv er præget af vold.

Plambech lærer også en anden nigeriansk kvinde at kende, Becky, som forgæves havde forsøgt at komme til Italien, også for at arbejde som sexarbejder. Da Plambech en dag spørger Becky om hendes holdning til advarslerne imod trafficking, der sendes ud på nigeriansk TV og hænger som plakattavler omkring i Benin City, siger Becky: "Der er ingen, der sætter os en pistol for panden og tvinger os til Europa. Så jeg tror ikke på trafficking, det er et ord, de hvide har opfundet. At rejse til Europa er en aftale mellem parterne: Kvinden, hendes familie og hendes madam. Vi forhandler os til en aftale, som alle parter accepterer" (ibid., s. 90).

Generelt bemærker jeg i disse beretninger, at kvinderne, der søger mod Europa for at arbejde som sexarbejdere, udviser en bemærkelsesværdig handlekraft, mod og målrettethed. Dette er et gennemgående tema i Plambechs bog, idet hun hele vejen igennem fokuserer på sexarbejdernes egne erfaringer, hvilket skaber et nuanceret portræt af deres liv og arbejde. Disse fortællinger udfordrer således den hidtil dominerende fortælling om sexarbejder (eller "prostitution", som det hedder i den fortælling), som typisk fremlægges af dem, der ønsker at bekæmpe branchen. Her er det en overdreven offerfortælling, og selvom intentionen bag denne vinkling er velmenende, så kan det desværre have negative konsekvenser, ligesom Chikas fortælling illustrerede. For selvom de europæiske, inklusiv de danske, myndigheder arbejder ud fra en ambition om at redde kvinder ud af et farligt, voldeligt liv i prostitution, så bidrager myndighederne paradoksalt nok til, at kvindernes situation forværres, når "løsningen" er at sende kvinderne tilbage til de dårlige kår, som de oprindeligt søgte at undslippe.

Kernen i problemet er, tror jeg, at man anser kampen for sexarbejderrettigheder som uforenelig med kampen mod seksuel vold, voldtægt og

misbrug. Men dette er en falsk modsætning, for sexarbejderrettigheder indebærer netop en kamp imod disse uretfærdigheder, hvor midlet er at sikre rettigheder og sikkerhed for dem, der arbejder i sexindustrien. Lad mig uddybe dette ved at optegne de generelle udfordringer og vilkår, der kendetegner sexarbejde i Danmark.

De udfordringer, som mange sexarbejdere står overfor, angår især økonomiske forhold, evt. decideret fattigdom og/eller hjemløshed. For migrantsexarbejdere kan der desuden være tale om manglende asyl og borgerrettigheder, herunder personlig retssikkerhed og lige ret til offentlige goder. Derudover er sexarbejdere, statsborgere eller ej, generelt ringe stillet hvad angår retssikkerhed som arbejdstagere, for selvom sexarbejde er lovligt i Danmark, er det ikke anerkendt som erhverv. Det betragtes derimod som et socialt problem og henhører derfor under socialstyrelsen og ikke erhvervsstyrelsen, selvom det at sælge sex er en måde at ernære sig på, hvorfor man naturligvis skal betale skat og moms. Der er altså et unikt misforhold mellem rettigheder og forpligtelser, idet sexarbejderen går glip af ret til fagforening, herunder ret til erstatning ved arbejdsskade, barselsorlov og dagpenge samt beskyttelse mod forskelsbehandling m.m.

Denne kombination af manglende rettigheder og en fastholdelse af sexarbejde som et socialt problem medfører en negativ tendens, hvor sexarbejdere sjældent anmelder vold eller voldtægt, hvis de udsættes herfor, for de bliver mødt af et system, som ser hele sexarbejderens tilværelse som præget af vold og desperation, og vil derfor hellere redde sexarbejderen fra sig selv og ud af denne livssituation end at hjælpe dem i den konkrete volds- eller overgrebssag. Denne tendens forstærkes yderligere af, at mange sexarbejdere risikerer udvisning (hvis man er migrant), eller bøder samt stigmatisering fra politiet og/eller de sociale myndigheder (se Sigurdsson, 2023). Med andre ord forsøger mange sexarbejdere derfor at undgå det "velmenende" systems søgelys, som, imod sexarbejdernes vilje, forsøger at skille sexarbejdernes fra deres levevej, da systemet ikke har fantasi til at forestille sig sexarbejdere som andet end nødstedte. Hvis man derimod gav

sexarbejdere almindelige arbejderrettigheder, ville det skabe grobund for et bedre samarbejde mellem sexarbejderne og myndighederne og dermed også forbedre mulighederne for at bekæmpe den udnyttelse, overgreb og vold, som nogle sexarbejdere desværre udsættes for (Huasheng & Vanya, 2022, s. 757, 783f).

Arbejderrettigheder til sexarbejdere er altså et vigtigt skadesreducerende initiativ, fordi det både hjælper dem, som vil ud af branchen og beskytter dem, som vil fortsætte. Desværre har man ikke iværksat dette initiativ, bl.a. fordi man fra politisk side nødtigt vil gøre arbejdsvilkårene så tålelige (eller ligefrem gode), at man ikke længere skulle finde incitament til at forlade branchen aldeles (Kragh, 2019). Ligeledes er man bekymret for, at rettighedsindrømmelser ville blive opfattet som en blåstempling af sexarbejde som sådan (Danielsen & Larsen, 2019), hvilket man naturligvis vil undgå, hvis man anser det som udnyttelse af kvinder. Man har derfor bevidst ladet stå til hvad angår sexarbejdernes arbejdsvilkår og håbet på, at status quo skulle være afskrækkende i sig selv. Dog har denne taktik ikke haft den ønskede effekt, da mange fortsat vælger at sælge sex, hvilket ikke er overraskende, da ringe retssikkerhed sjældent har trumfet nødvendigheden af ernære sig selv og sin familie.

Egentligt finder jeg det ret ejendommeligt, for ikke at sige ulogisk, at kravet til sexarbejdere om moms- og skattebetaling *ikke* betragtes som en formel anerkendelse af sexarbejde som et legitimt erhverv, mens tildelingen af rettigheder til sexarbejdere bliver anset som en sådan anerkendelse. At tildele sexarbejdere rettigheder er åbenbart en udfordring, fordi man fra politisk side helt grundlæggende ikke kan begribe, at fornuftige, raske mennesker vælger at sælge sex for at tjene til livets underhold. Men hvis det primære politiske mål nu alligevel er at give sexarbejdere gode forudsætninger for at indrette et andet eller bedre (arbejds)liv, så er rettigheder et godt sted at begynde.

Desuden spiller rettigheder også en vigtig rolle i at beskytte sexarbejdere mod re-traumatisering. Selvom jeg ikke deler den ensidige opfattelse, som modstandere af sexarbejde ofte fremsetter; at salg af seksuelle ydelser nødvendigvis

er traumatiserende, eftersom salg af seksuelle ydelser ifølge denne kritik er voldtægt (se Barfod 2009; Bruckert et al., 2013, s. 13f; Grant, 2014, s. 8), erkender jeg selvfølgelig, at risikoen for at pådrage sig et traume også er til stede i sexarbejde. Og *har* man oplevet et traumatiserende overgreb, forværres situationen kun yderligere, når man ikke tør gå til myndighederne for at anmelde det og få hjælp til at bearbejde traumet, fordi man risikerer stigmatisering, udvisning eller bøder, eller at kolleger eller samarbejdspartnere (f.eks. chauffører eller telefondamer) kommer i knibe.

For at forbedre sexarbejderes vilkår er det derfor også afgørende, at der sker en afkriminalisering af sexarbejde parallelt med tildelingen af rettigheder. En lov, der kriminaliserer tredjeparten (som det ses i den danske rufferiparagraf (straffeloven §233)) eller kunden (som det ses i den svenske model) medfører nemlig at de ufarlige kunder og samarbejdspartnere bliver skræmt væk, mens de risikovillige og kriminelle forbliver (Vive, 2021, s. 181). På trods af disse konsekvenser, er der stadig mange, som foretrækker en kriminalisering af sexkøbere og tredjeparter. Ofte fremsætter fortalere for kriminalisering holdninger som denne, der er fremsat af Karin Dahl Hansen, chefredaktør på Kristeligt Dagblad: “[Det skal] ikke være tilladt at købe sig til det allermest intime rum hos et andet menneske. Sex er ikke en rettighed, som andre mennesker skal levere” (Hansen, 2023). Også argumentet om, at sexarbejde er et resultat af patriarkalske magtstrukturer, vægter højt hos andre modstandere af sexarbejde (Bruckert et al., 2013, s. 11ff; Hulusjö, 2013, s. 126; Weitzer, 2023, s. 27ff).

Som jeg forstår argumenterne for en kriminalisering af sexkøbere, så er den bagvedliggende bekymring, at en afkriminalisering vil føre til en normalisering af sexarbejde, hvilket potentielt

kunne undergrave opfattelsen af sex som en særlig intim handling. Men formålet med sexarbejderrettigheder er netop at præcisere hvad, der definerer sexarbejde som arbejde og samtidig nuancere forskellene mellem ”almindelig” sex, sexarbejde, seksuelle overgreb og voldtægt for at kunne reflektere over og formulere en stadig skarp seksualitet. Derfor må kampen for sexarbejderrettigheder heller ikke efterlade nogen i tvivl, om at sex i mange tilfælde er en særlig handling, som udføres af og mellem mennesker som holder af hinanden. Denne virkelighed udelukker imidlertid ikke den anden kendsgerning, at sex for nogle også kan være en ydelse, der generer indkomst. Disse to realiteter kan sagtens sameksistere.

På samme vis kan forskellige og modsatrettede oplevelser af sexarbejde også eksistere side om side. Man kan nemlig ikke indfange sexarbejderens hele erfaringshorisont, hvis man insisterer på at kategorisere dem som enten udnyttede eller *empowered* (Grant, 2014, s. 39; Hulusjö, 2013, s. 30f; 133; Weitzer, 2023, s. 6; 33ff), for ligesom så mange andre arbejdstagere i andre brancher, oplever sexarbejdere også en udvikling ift. arbejdsglæde, tanker om- og oplevelser med (valg af) arbejde. Kort sagt findes virkeligheden mellem yderpunkterne.

Derfor, og som en sidste bemærkning, bør det være et grundlæggende princip for politisk og feministisk tænkning, når det angår sexarbejde, at man forholder sig undersøgende overfor fænomenets kompleksitet og ikke mindst er varlig med at diktere, hvordan man bør og ikke bør bruge sin krop. For sexarbejde kan både være en måde at overkomme livets (økonomiske) udfordringer, såvel som en måde at udforske en ikke uvæsentlig del af livet – og sexarbejdernes rettighedskamp rummer begge.

Litteratur

- Barfod, L. (2009, 4. maj). Sexkøb er voldtægt – og dermed ulovligt. *Information*. [Lokaliseret 27.04.2024]. Tilgængelig på <https://www.information.dk/debat/2009/05/sexkoeb-voldtægt-dermed-ulovligt>
- Bruckert, C., Parent, C., Corriveau, P., et al. (2013) *Sex Work. Rethinking the Job, Respecting the Workers*. UBC Press.
- Danielsen, L. & Larsen, J. B. (2019, 29. oktober). Regeringen skrotter arbejde for at sikre flere rettigheder til prostituerede. *Politikken*. [Lokaliseret 27.04.2024]. Tilgængelig på: <https://politiken.dk/danmark/art7462132/Regeringen-skrotter-arbejde-for-at-sikre-flere-rettigheder-til-prostituerede>
- Grant, M. G. (2014). *Playing the whore. The work of sex work*. London & New York: Verso.
- Hansen, Karin Dahl. (2023, 8. februar). Kristeligt Dagblad mener: Intimitet er ikke en rettighed, andre skal levere. Derfor bør vi forbyde køb af sex. [Lokaliseret 29.04.2024]. Tilgængelig på <https://www.kristeligt-dagblad.dk/debat/kristeligt-dagblad-mener-intimitet-er-ikke-en-rettighed-andre-skal-levere-derfor-boer-vi>
- Huasheng, G & Vanya, P. (2022). Do prostitution laws affect rape rates? Evidence from Europe. *Journal of Law & Economics*, 65(4, Part 1), 753-790.
- Hulusjö, Anna. (2013). *The Multiplicities of prostitution experience. Narratives about power and resistance*. Malmö University Press.
- Krag, A. (2019, 25. november). Astrid Krag: Prostitution skal ikke normaliseres, kvinder skal hjælpes ud af det brutale erhverv. *Information*. [Lokaliseret 27.04.2024]. Tilgængelig på <https://www.information.dk/debat/2019/11/astrid-krag-prostitution-normaliseres-kvinder-hjaelpes-brutale-erhverv>
- Perry, L. (2022). *The Case Against the Sexual Revolution*. Polity Press.
- Plambech, S. (2023). *Global Sex. Hvad sexarbejdere ved om kærlighed og kapitalisme*. Hans Reitzels Forlag.
- Sigurdsson, Juliane. (2023 10. februar). Istedgades sexarbejdere finder tryghed i den røde varevogn: Det handler om at skabe et værdigt rum. *Kristeligt Dagblad*. [Lokaliseret 29.04.2024]. Tilgængelig på <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/istedgades-sexarbejdere-finder-tryghed-i-den-roede-varevogn-det-handler-om-skabe-et>
- SIO, Sexarbejdernes Interesseorganisation. (2008). *International sexarbejdererklæring*. [Lokaliseret 23.04.2024]. Tilgængelig på <https://www.s-i-o.dk/downloads/>
- VIVE, Det Nationale forsknings- og analysecenter for Velfærd. (2021). *Salg af sex i Danmark 2020 – En kortlægning*.
- Weitzer, Ronald. (2023). *Sex for sale. Prostitution, Pornography, and Erotic Dancing*. Routledge.